ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-9-97-31>

УДК 338.001.36

Литвиненко І.С.

Міжнародний університет фінансів

АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ДІДЖИТАЛ ЕКОНОМІКА»

Анотація. Процес діджиталізації є одним головних чинників впливу на сучасну економіку. Саме прискорення цифрового розвитку стає чинником зростання економіки країни, інструментом підвищення ефективності функціонування підприємств, збільшення їх прибутковості та посилення конкурентоспроможності. Але постає питання: що науковці вкладають у поняття «діджитал економіка»? Метою представленої статті є узагальнення підходів до визначення поняття «діджитал економіка», всесторонній аналіз існуючого понятійного інструментарію та визначення основних напрямів розвитку діджиталізації. В роботі виділено ряд підходів вітчизняних та закордонних вчених до дефініції «діджитал економіка» та виокремлено характерні ознаки. В роботі автор розвинув поняття «діджитал економіка» та представив своє визначення.

Ключові слова: діджитал, діджитал економіка, діджитал технології, діджиталізація.

Lytvynenko Inna

International University of Finance

ANALYSIS OF THEORETICAL APPROACHES TO THE DEFINITION OF «DIGITAL ECONOMY»

Summary. The process of digitalization is one of the main factors influencing the modern economy. It is the acceleration of digital development that becomes a factor in the growth of the country's economy, a tool to increase the efficiency of enterprises, increase their profitability and strengthen competitiveness. The term "digitalization" was chosen as the word for 2019, which indicates the great popularity and relevance of such terminology. In addition, the use of digital tools in the economy facilitates the transition from a traditional market economy to a digital economy, which ensures information security and stability of all sectors. Digital change is gaining ground in the world. That is why, first of all, it is necessary to define the professional and long accepted terminology in the world: digital, digital economy, digital technologies, digitalization etc., to help all market stakeholders develop in the right direction. Given the relevance of this issue, the article considered the definitions of "digital economy". It is determined that digital economy is interpreted in different ways by different stakeholders. But the question arises: what do scientists invest in the concept of "digital economy"? Differences in the definitions of this concept cause controversy in the understanding of this reality. A detailed analysis of the existing definitions was carried out, differences in concepts were found, and evolutionary factors in the development of the definition were presented. Based on this, generalizations were made, the main components were identified and the author's definition of the digital economy was presented. After analyzing all existing definitions of the digital economy, you can identify the main components of the digital economy in existing definitions, such as e-commerce, digital technology and the World Wide Web. However, less popular components of the definition, such as the ability to perform online calculations and digital skills, should not be overlooked. Taking into account these factors, the author of the article formed a new definition of the concept of "digital economy".

Keywords: digital, digital economy, digital technologies, digitalization.

Постановка проблеми. Діджиталізація на сьогодні є одним із головних чинників та інструментів зростання економіки країни, шляхом підвищення ефективності функціонування підприємств, збільшення їх прибутковості, продуктивності праці та конкурентоздатності. Крім того, використання діджитальних інструментів в економіці сприяє переходу від традиційної ринкової економіки до діджитал економіки, що забезпечує інформаційну безпеку та стабільність всіх секторів. Експерти оцінюють що, частка діджитал економіки у ВВП найбільших країн світу у 2030-х роках буде 50–60%. Цей показник в Україні може бути ще вищим – 65% ВВП (за реалізації форсованого сценарію за 3-5 років розвитку діджитал економіки в Україні). Реалізація форсованого сценарію означає досягнення таких Інформаційно-комунікаційні технології до 2030 року:

- 65% – частка діджитал економіки в загальному ВВП України в 2030 році;
- 99,9% українських домогосподарств мають широкосмутовий доступ до мережі Інтернет;
- 100% покриття території України 4G–5G;
- 99% усіх автомобільних і залізничних магістралей та 95% сільської місцевості покрито технологіями мобільного Інтернету;
- 99,9% громадян мають діджитал ідентифікацію (citizen-card, Mobile ID) та технічні можливості користуватися довіреними послугами тощо.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичну сутність діджитал економіки розглядають та продовжують розглядати багато закордонних та вітчизняних науковців. Дискусії на цю тему набули ще більшої активності у пандемійний період. Тому, на початку роботи варто зосередитись на визначенні сутності та концепції діджитал економіки.

Перші дефініції терміну «діджитал економіка» були визначені в роботах Д. Тапскотта та Н. Негропonte. При цьому Ніколас Негропonte вперше ввів це поняття. А Тапскотт досліджував діджитал економіку через вплив цифрових технологій на різні сектори економіки. Продовжили дослідження у цій галузі інші закордонні вчені: Ніл Лейн, Томас Мезенбург, Маргеріо, Брайнджолфсон, Кахін, Роб Клінг, Роберт Лемб, Кнікрехм, Роуз, Далман.

Також своє трактування діджитал економіки було представлено Європейською комісією, Британським комп'ютерним товариством, Європейським парламентом, компаніями McKinsey та Deloitte та інші.

Вітчизняні вчені також приділили увагу створенню власних досліджень та дефініцій цього терміну. Серед них можна виділити трактовки Добриніна А.П., Карчева Г.М., Деева Н.Е., Делейчук В.В. та Веретюка С.М.

Проте слід зазначити, що між існуючими визначеннями існують значні розбіжності. Вчені акцентують увагу на різних чинниках у формуванні визначення терміну «діджитал економіка».

Мета статті – проаналізувати існуючі визначення терміну «діджитал економіка», провести узагальнення та виокремити фактори, які повинні бути обов'язковими складовими поняття; на основі проведеного аналізу буде запропоновано авторське визначення поняття «діджитал економіка».

Виклад основного матеріалу дослідження. Одними з перших праць, у яких діджитал економіка розглядається як економіка нового технологічного періоду, в основі якої лежать діджитал технології, вважаються роботи Д. Тапскотта, а також Н. Негропonte. Американський вчений Ніколас Негропonte, професор Массачусетського університету ще в 1995 р. вперше ввів поняття «діджитал економіка». Тапскотт досліджував діджитал економіку через вплив цифрових технологій на різні сектори економіки. Проте він визначав зміни нової економіки у зменшенні витрат, підвищенні загальної ефективності, збільшення доданої вартості, зменшення кількості посередницьких компаній.

Галузь дослідження Д. Тапскотта стала деталізація зворотнього боку діджитал економіки. Діджитал економіка повинна забезпечувати вільний доступ до інформації та сприяти передачі знань людям без кордонів та меж. Водночас учений визначає дві проблеми, які виникають внаслідок діджитал економіки. Перша – це конфіденційність та безпека. Друга – розрив між людьми, що володіють цифровими знаннями та не володіють.

Ніл Лейн – професор та колишній помічник президента Білла Клінтона з питань науки і техніки в Управлінні науки і техніки Білого дому – стверджував, що діджитал економіка визначається мінливими характеристиками інформації, обчислювальної техніки та комунікацій. На його думку саме вона зараз є головним рушієм економічного зростання та соціальних змін. Науковець стверджував, що за кращих умов розвитку діджитал перетворень можливі два сценарії:

1. Інвестувати в наукоємні та інноваційні дослідження, продукти чи послуги.

2. Пристосовувати закони та політику до реалій нового часу.

Розвиток діджитал економіки безпосередньо пов'язаний з формуванням відкритого інформаційного суспільства. У сфері інформації кількісні зміни призвели до появи нового якісного типу соціального устрою – інформаційного суспільства.

Проте слід зазначити, що саме Н. Негропonte, автор Being Digital, вперше ввів поняття «діджитал економіка». Being Digital – це книга про діджитал виклики, яка значною мірою відповідає за створення багатьох нових діджитал зв'язків.

В ранньому трактуванні Трапскотті у його роботі «The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence» саме термінологія «діджитал економіка» зустрічається вперше. Автор фокусується на тому, що діджитал економіка пояснює взаємозв'язок між новою економікою, новими типами бізнесу і новими технологіями, і як один компонент призводить до виникнення іншого. Також, автор говорить, що за допомогою діджитал пристроїв дозволяє вільно переміщувати величезну кількість інформації в найкоротші терміни між людьми в різних частинах світу. Автор не дає визначення діджитал економіки безпосередньо, проте застосовує поняття «Епоха мережевого інтелекту», суть якої «не тільки в мережевих технологіях ... але у взаємодії людей за допомогою мережевих технологій», які «об'єднують інтелект, знання і творчість для здійснення прориву в створенні суспільного капіталу і благополуччя».

Слід зазначити, що перші визначення будувалися на протиставленні ранніх концепцій, таких як «інформаційна економіка» та більш широкого поняття, що пов'язане з ним, – «інформаційне суспільство». Тапскотт заявляв, що діджитал економіка охоплює два типи економічної активності:

– інформаційна активність – виконання базових задач, таких як завантаження статичної інформації на мережеві ресурси;

– активність, що пов'язана з комунікаціями, та включає види діяльності, які стали доступними завдяки Інтернету [1].

Згідно з твердженням науковця Лейнна, «...діджитал економіка – це конвергенція комп'ютерних і комунікаційних технологій в мережі Інтернет». Потоки інформації і технологій, що виникають, стимулюють розвиток електронної торгівлі та масштабні зміни в організаційній структурі. Автор розглядає електронну торгівлю і вплив діджитал економіки на такі питання, як приватність, інновації, стандарти і діджитал розрив [2].

Можна зробити висновок, що такі вчені, як Тапскотт, Лейн та Мезенбург заклали основи дефініцій діджитал економіки. Решта авторів формували своє уявлення вже на основі думок вищезазначених авторів.

Так, дослідник Маргеріо у своїй книзі «The Emerging Digital Economy», яка була написана за підтримки департаменту комерції США, чітко не дає визначення діджитал економіки. Проте, він розглядає чотири чинники її розвитку:

1. Зростання мережі Інтернет.
2. Електронна торгівля між підприємствами.
3. Діджитал доставка товарів і послуг.
4. Роздрібний продаж фізичних товарів.

Глобальна діджитал мережа з використанням нової технології комутації пакетів «поєднує в собі потужність цих чудових нововведень у обчислювальній техніці та зв'язку». Автор вперше виділив компоненти діджитал економіки та спрямував фокус саме на компоненти діджитал економіки.

Вчені Брайнджолфсон та Кахін визначили концепцію діджитал економіки, як ще незавершеної трансформації всіх секторів економіки завдяки діджиталізації інформації та за допомогою комп'ютерних технологій. Обидва автори вказують на необхідність розглядання діджитал економіки з різних точок зору: макроекономіки, конкуренції, ринку праці, змін в організаційній структурі. Вони ж стверджували, що термін «інформаційна економіка» набув значення широкого, довгострокового тренда подальшої експансії активів, заснованих на інформації та знаннях, а також вартості, пов'язаної з реальними активами і продуктами, асоційованими з сільським господарством, гірничо-видобувною галуззю і обробною промисловістю. Термін «діджитал економіка» відноситься виключно до того, що відбувається зараз і до ще незавершеної трансформації всіх секторів економіки завдяки діджиталізації інформації за допомогою комп'ютерних технологій. Автори прагнули продемонструвати, що відбувається щось, що виходить за рамки попередніх концепцій.

Також, американськими вченими бралися до уваги можливості Інтернету в здійсненні торгових операцій і тим самим увійшли в визначення діджитал економіки. Ділова активність, заснована на ІТ-технологіях, була згадана як компонент діджитал економіки в доповіді Міністерства торгівлі США «The Emerging Digital Economy». А Брайнджолфсон та Кахін це твердження проявилось ще більш чітко, тому вони віднесли електронну торгівлю до діджитал економіки.

Крім того, згадані визначення зафіксували появу двох найважливіших складових визначень діджитал економіки. Перше з них – диференціація компонентів. Роб Клінг і Роберт Лемб у своїй роботі виділили чотири основні складові діджитал економіки: діджитал продукти і послуги, змішані діджитал продукти і послуги, послуги або виробництво товарів, що залежать від ІТ, сегмент ІТ-індустрії.

Така диференціація – свого роду визначення, що продукція на основі інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та супутні послуги є компонентами діджитал економіки. Друге нововведення – непряме визнання хиткості кордонів діджитал економіки.

Роб Клінг, Роберт Лемб (2000), Е. Брайнджолфсон, Б. Кахін (2000) «...діджитал економіка – включає товари або послуги, розробку, виробництво, продаж або надання, які знаходяться в критичній залежності від діджитал технологій». Автори розділили діджитал економіку на чотири компоненти:

1. Діджитал продукти та послуги.
2. Змішані діджитал продукти та послуги.
3. Послуги та виробництво товарів, залежних від ІТ.
4. ІТ-індустрія [3].

Схожим чином Томас Л. Мезенбург розділяє діджитал економіку на продукцію ІКТ-

інфраструктури і використання інформаційно-комунікаційних технологій для здійснення економічних процесів. Однак в більш пізніх роботах автор вирішує розглянути явище за рамками електронної торгівлі і також включає в свою класифікацію використання інформаційно-комунікаційних технологій для здійснення ділової активності. Це твердження стало початком виникнення нових, більш широких дефініцій діджитал економіки, згідно з якими будь-які види діяльності, засновані на діджитал технологіях, відносяться до діджитал економіки. Автори більш пізніх визначень звертають увагу на розвиток мобільних і бездротових мереж DBCDE (2009), а також хмарних технологій і технологій роботи з великими даними G20, DEFT, (2016), або ж звертаються до більш загального поняття «діджитал технологій».

Вчений Мезенбург у книзі «Measuring the Digital Economy» вказує на те, що поняття «діджитал економіка» складається з трьох компонентів:

1. Інфраструктури електронного бізнесу, яка є частиною всієї економічної інфраструктури, що використовується для здійснення електронних операцій та електронної торгівлі.
2. Електронного бізнесу, який представляє собою будь-яку операцію, яке підприємство здійснює за допомогою комп'ютерних мереж.
3. Електронну торгівлю, під якою розуміється обсяг товарів та послуг, реалізований за допомогою комп'ютерних мереж.

Автор зосередився на тому, як запровадити феномен електронного бізнесу та електронної торгівлі.

В роботі розвідувального підрозділу економіста (2010) «Digital Economy Rankings» автори не надають конкретного визначення, однак їх оцінка діджитал економіки заснована на «якісній інформаційно-комунікаційній інфраструктурі країн та можливостей споживачів, підприємств та установ, що використовують ІКТ у своїх інтересах». Автори фокусуються на основі діджитал економіки, ніж на діджитал економіку як поняття. Критеріями оцінки виступають:

- взаємозв'язок та технологічна інфраструктура;
- ділове середовище;
- громадське та культурне середовище;
- правове середовище;
- поточна державна політика та особливості державної стратегії;
- пристосованість споживачів і підприємств [4].

На думку OECD, (2013) «The Digital Economy», «діджитал економіка робить можливим і задіює торгівлю товарами та послугами через електронну торгівлю в Інтернеті». Автори акцентували увагу на питаннях конкуренції та регулювання діджитал ринків під час розгляду мережевого ефекту, взаємодоповнення та співвідношення відкритих та закритих платформ.

Дефініція, представлена у департаменті широкосмугового зв'язку та діджитал економіки (DBCDE), (2013) «Advancing Australia as a Digital Economy: An Update to the National Digital Economy Strategy», «діджитал економіка – це глобальна мережа економічної та громадської діяльності, яка стала можливою завдяки діджитал технологіям, таким як Інтернет та мережі мобільної зв'язку». Автори розглядають в якості

ключових елементів діджитал економіки підготовку, залучення та використання та фокусування на мерах державної підтримки розвитку діджитал економіки [5].

Наукова робота, представлена європейською комісією (2013) «Expert Group on Taxation of the Digital Economy» визначає, що «...діджитал економіка це – економіка, що залежить від діджитал технологій». Також в роботі зазначено, що діджитал економіка, та інтернет економіка – однакові поняття. При цьому автори розглядають характерні атрибути підприємства діджитал економіки:

- інновації через нові джерела фінансування (венчурний капітал);
- висока вартість нематеріальних активів;
- нові бізнес-моделі, засновані на мережевому ефекті;
- трансформаційна електронна торгівля [6].

Робота британського комп'ютерного товариства, (2014) «The Digital Economy» визначає, що «діджитал економіка – це економіка, заснована на діджитал технологіях, однак ми в більшій мірі розуміємо під цим здійснення ділових операцій на ринках, заснованих на мережах Інтернет і Всесвітній павутині». Автори фокусуються на ключових темах, пов'язаних з діджитал економікою: інновації, права, кібербезпека та діджитал грамотність [7].

Дослідження європейського парламенту (2015) «Challenges for Competition Policy in a Digitalised Economy» визначає діджитал економіку, як «складну структуру, що підтримується з кількох рівнів, пов'язаних між собою практично безкоштовно і постійно зростаючою кількістю вузлів. Платформи існують у взаємозв'язку, дозволяючи досягти безпосереднього користувача через безліч каналів, тим самим з умовним виключенням конкретних гравців, які є конкурентами». Автори зосереджуються на конкуренції та регулюванні діджитал економіки.

Робота House of Commons, (2016) «The Digital Economy» визначає діджитал економіку як діджитал доступ до товарів та послуг, так і використання діджитал технологій в інтересах бізнесу. Автори фокусуються на міжнародних державних політиках, створених для регулювання та розвитку діджитал економіки.

Можна зробити висновок, що автори більш пізніх наукових досліджень у свої визначення закладають більше кількості типів економічної активності, що використовують діджитал технології, ніж їх попередники. Деякі автори взяли стали послідовниками робіт Клінга та Лемб, а також Мезенборга, розділивши велике поле діджитал економіки на підгрупи. Аналітики Cognizant, навпаки, прагнуть розділяти типи діяльності, просто використовують діджитал технології і ті, для яких діджитал технології є основою основ Асен, Блешмідт; Бейл, 2016. Проте, як і раніше, розділова лінія залишається умовною.

Ще одне сучасне визначення було запропоновано в роботі G20 DETF (2016) «Digital Economy Development and Cooperation Initiative». Згідно з ним, діджитал економіка – це широкий діапазон видів економічної діяльності, до якого відноситься використання оцифрованої інформації та знань у вигляді ключового фактору виробни-

цтва, сучасних інформаційних мереж у якості важливих областей діяльності, а також ефективне використання інформаційних та комунікаційних технологій у якісний важливий фактор економічної росту та оптимізації економічної структури [8]. Автори розглядають на типи економічної діяльності, які стають доступними завдяки інтелектуальному мережевому ІКТ. У центрі уваги також знаходиться державна політика, включаючи транснаціональну політику, та першостепенні завдання діджитал економіки.

Елмасрі та група авторів (2016) «Digital Middle East: Transforming the Region into a Leading Digital Economy (Digital McKinsey)» не наводять конкретного визначення діджитал економіки. Вони вважають, що діджитал економіка – це менше, ніж концепція, і більше, ніж спосіб здійснення діяльності, проте висувають три атрибути розглянутого феномена. А саме: діджитал економіка створює вартість на передових напрямках ділової активності, оптимізує процеси, які враховують клієнтський досвід, а також створює базовий потенціал, що підтримує всю структуру. Дана робота розглядає питання вимірювання діджиталізації, недосягнення цільових показників в даній сфері, а також стратегії для державних органів та представників бізнесу в інтересах сприяння розвитку діджитал економіки [9].

Вчений Бейл М. (2016) «The Work Ahead: The Future of Businesses and Jobs in Asia Pacific's Digital Economy (Cognizant)» не приводить конкретного визначення діджитал економіки. Замість цього в роботі проводиться розмежування між «використовувати» діджитал технології та «існувати» завдяки їм. Науковець фокусується на комерційній вартості і рентабельності і рекомендує розширювати використання діджитал технологій. На його думку, «підприємства потребують впровадження діджитал технологій в якості основи своєї діяльності і взаємодії з клієнтами, партнерами і співробітниками. Діджиталізація, таким чином, створює потенціал для зростання рентабельності».

На думку Кнікрехма та соавторів (2016), «Digital Disruption (Accenture)» діджитал економіка є частиною загального процесу виробництва, що створюється різними діджитал ресурсами. Ці ресурси включають в себе: діджитал навички, діджитал обладнання (комплектуючі, програмне забезпечення та засоби зв'язку) та проміжні діджитал товари та послуги, що використовуються у виробництві. Даний підхід відображає суть діджитал економіки, у якому автор розглядає заходи сприяння мікро- і макроекономічному зростанню за допомогою найкращого застосування основних елементів діджитал економіки.

На думку Роуза (2016), діджитал економіка – це всесвітня мережа видів економічної діяльності, які стали доступними завдяки інформаційно-комунікаційним технологіям [10]. Іншими словами, діджитал економіку можна визначити як економіку, засновану на діджитал технологіях.

Група авторів під керівництвом Далмана (2016) «Harnessing the Digital Economy for Developing Countries (OECD)» визначають діджитал економіку як поєднання технологій загального застосування і ряду видів економічної і суспільної діяльності, що здійснюються корис-

тувачами Інтернету за допомогою відповідних технологій. Діджитал економіка, таким чином, включає в себе фізичну інфраструктуру, яку задіюють діджитал технології (широкосмугові мережі, маршрутизатори), пристрої доступу (комп'ютери, смартфони), інформаційні системи, і забезпечують ними функціонал (Інтернет речей, аналіз великих даних, хмарні обчислення). Автор зосереджується на потенціалі діджитал технологій в справі забезпечення інклюзивного та сталого зростання при правильному використанні утворюваних ними переваг.

В роботі OUP (2017) «Digital Economy» представлено наступне визначення діджитал економіки. Діджитал економіка – це економіка, яка функціонує переважно за рахунок застосування діджитал технологій, зокрема безготівкових операцій через Інтернет [11].

Компанія Deloitte у своєму звіті «What is Digital Economy?» представляють наступну дефініцію. Діджитал економіка – це форма економічної активності, яка виникає завдяки мільярду прикладів мережевої взаємодії людей, підприємств, пристроїв, даних і процесів [12]. Основою діджитал економіки є гіперзв'язаність, тобто зростаюча взаємопов'язаність людей, організацій і машин, що формується завдяки Інтернету, мобільних технологій і Інтернету речей. Автори розглядають чотири основні сфери впливу діджитал технологій: майбутнє ринку праці, взаємодія з клієнтами, діджитал системи постачання та Інтернет речей.

Питаннями сутності «діджитал економіки» займаються і вітчизняні вчені, які на сьогоднішній день пропонують декілька інтерпретацій цього терміну. Наприклад, Добринін А. П. говорить, що діджитал економіка – це економіка, що заснована на домінуючому застосуванні діджитал технологій [13, с. 12]. Карчева Г. М. стверджує, що це інноваційна динамічна економіка, що базується на активному впровадженні інновацій та інформаційно-комунікаційних технологій в усі види економічної діяльності та сфери життєдіяльності суспільства, що дозволяє підвищити ефективність та конкурентоспроможність окремих компаній, економіки та рівень життя населення [14, с. 14].

Деева Н. Е. та Делейчук В. В. пропонують розглянути діджитал економіку, як діяльність, яка виникає через мільярди повсякденних онлайн-зв'язків між людьми, підприємствами, пристроями, даними та процесами [15, с. 654]. А Коляденко С.В. – це економіка, що базується на виробництві електронних товарів і сервісів високотехнологічними бізнес-структурами і дистрибуції цієї продукції за допомогою електронної комерції [16, с. 106].

Веретюк С. М. має на увазі, що діджитал економіка це як ще нереалізована трансформація всіх сфер економіки завдяки перенесенню всіх

інформаційних ресурсів та знань на комп'ютерну платформу [17, с. 51]. Семячков К. А. має думку, що це сучасний тип господарювання, який характеризується переважаючою роллю даних і методів управління ними як визначального ресурсу у сфері виробництва, розподілу, обміну і споживання [18, с. 14].

Різні точки зору залежать від конкретного науковця та способу дослідження, проте спільною ознакою багатьох наукових підходів до визначення сутності діджитал економіки є спроба вчених виділити широке застосування інформаційно-комунікаційні технології у процесах суспільного виробництва.

Отже, діджитал економіка – це економіка, заснована на нових методах генерування, обробки, зберігання, передачі даних, а також діджитал комп'ютерних технологіях. Головними технологіями діджитал економіки є великі дані (самі дані і методи роботи з ними), штучний інтелект, технологія блокчейн, туманні обчислення, квантові технології, робототехніка, віртуальна реальність та ін.

Проаналізувавши всі існуючі визначення діджитал економіки, можна розвинути існуючі дефініції. Можна визначити основні складові діджитал економіки в існуючих визначеннях, такі як електронна торгівля, цифрові технології та всесвітня мережа Інтернет. Проте не можна нехтувати менш популярними складовими визначення, такими як можливість здійснювати онлайн розрахунки та цифрові навички. Більш того, цифрові навички та компетенції, що розвиваються у людей, які активно користуються інструментарієм діджитал економіки, на нашу думку є важливою складовою, яка здатна забезпечити подальший розвиток діджитал економіки та суспільства в цілому.

Таким чином можна дати наступне визначення діджитал економіки.

Діджитал економіка – це діапазон видів економічної діяльності, в основі функціонування яких лежать діджитал технології, що реалізуються у всесвітній мережі Інтернет за допомогою інструментів електронної комерції, онлайн розрахунків та інформаційних систем, що сприяють розвитку цифрових навичок та компетенцій людей, задіяних у діджитал економіці.

Висновок. Діджитал економіка – реальність, в якій ми живемо. Проте відмінності у дефініціях цього поняття викликають суперечки у розумінні цієї реальності. В роботі був проведений детальний аналіз існуючих визначень, знайдені відмінності у поняттях, представлені еволюційні чинники розвитку дефініції. На основі цього було проведено узагальнення, виокремлені основні складові та представлене авторське визначення діджитал економіки.

Список літератури:

1. Tapscott D. *The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence*. New York, NY : McGraw-Hill, 1996.
2. Lane N. *Advancing the digital economy into the 21st century*. [Information Systems Frontiers]. 1999. Vol. 1. No 3. P. 317–320.
3. Kling R., Lamb R. *IT and Organizational Change in Digital Economies. Understanding the Digital Economy* (E. Brynjolfsson, B. Kahin (eds)). Cambridge: MIT Press, MA, 2000. P. 295–324.
4. Economist Intelligence Unit. *Digital Economy Rankings 2010 Beyond E-Readiness* [Economist Intelligence Unit] London, 2010. URL: http://graphics.eiu.com/upload/EIU_Digital_economy_rankings_2010_FINAL_WEB.pdf

5. DBCDE. *Advancing Australia as a Digital Economy: An Update to the National Digital Economy Strategy*. [Canberra: Department of Broadband, Communications and the Digital Economy]. 2013. URL: <http://apo.org.au/node/34523>
6. EC. *Expert Group on Taxation of the Digital Economy*. [European Commission]. Brussels, 2013. URL: http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/gen_info/good_governance_matters/digital/general_issues.pdf
7. British Computer Society. *The Digital Economy* [British Computer Society]. London, 2014. URL: https://policy.bcs.org/sites/policy.bcs.org/files/digital%20economy%20Final%20version_0.pdf
8. G20 DETF. *G20 Digital Economy Development and Cooperation Initiative*. 2016. URL: <http://www.g20.utoronto.ca/2016/g20-digital-economy-development-and-cooperation.pdf>
9. Elmasry T. et al. *Digital Middle East: Transforming the Region into a Leading Digital Economy* [McKinsey & Company]. New York, 2016. URL: <http://www.mckinsey.com/global-themes/middle-east-and-africa/digital-middle-east-transforming-the-region-into-a-leading-digital-economy>
10. Rouse M. *Digital Economy* [Newton: Techtarget]. 2016. URL: <http://searchcio.techtarget.com/definition/digital-economy>
11. OUP. *Digital Economy* [Oxford Dictionary]. Oxford: Oxford University Press, 2017. URL: https://en.oxforddictionaries.com/definition/digital_economy
12. Deloitte (n. d.) *What is Digital Economy?* New York: Deloitte. URL: <https://www2.deloitte.com/mt/en/pages/technology/articles/mt-what-is-digital-economy.html>
13. Добринін А.П., Чорних К.Ю., Купріяновський В.П., Купріяновський П.В., Синягов С.А. Цифрова економіка – різні шляхи до ефективного застосування технологій. *International Journal of Open*.
14. Карчева Г.Т., Огородня Д.В., Опенько В.А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. *Фінансовий простір*. 2017. № 3(27). С. 13–21.
15. Деева Н.Е., Делейчук В.В. Механізми залучення інвестицій емітентами в умовах розвитку цифрової економіки. *Молодий вчений*. 2018. № 3(2). С. 653–659.
16. Карчева Г.Т., Огородня Д.В., Опенько В.А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. *Фінансовий простір*. 2017. № 3(27). С. 13–21.
17. Веретюк С.М., Пілінський В.В. Визначення пріоритетних напрямків розвитку цифрової економіки в Україні. *Наукові записки Українського науково-дослідного інституту зв'язку*. 2016. № 2. С. 51–58.
18. Сем'ячков К.А. Цифрова економіка та її роль в управлінні сучасними соціально-економічними відносинами. *Сучасні технології управління*. 2017. № 8(80). URL: <http://sovman.ru/article/8001>

References:

1. Tapscott D. (1996) *The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence*. New York, NY: McGraw-Hill.
2. Lane N. (1999) Advancing the digital economy into the 21st century. *Information Systems Frontiers*, vol. 1, no. 3, pp. 317–320.
3. Kling R., Lamb R. (2000) *IT and Organizational Change in Digital Economies. Understanding the Digital Economy* (E. Brynjolfsson, B. Kahin (eds)). Cambridge: MIT Press, MA, pp. 295–324.
4. Economist Intelligence Unit (2010) *Digital Economy Rankings 2010 Beyond E-Readiness*. London. Available at: http://graphics.eiu.com/upload/EIU_Digital_economy_rankings_2010_FINAL_WEB.pdf
5. DBCDE (2013) *Advancing Australia as a Digital Economy: An Update to the National Digital Economy Strategy* [Canberra: Department of Broadband, Communications and the Digital Economy]. Available at: <http://apo.org.au/node/34523>
6. EC (2013) *Expert Group on Taxation of the Digital Economy*. Brussels. Available at: http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/gen_info/good_governance_matters/digital/general_issues.pdf
7. British Computer Society (2014) *The Digital Economy*. London. Available at: https://policy.bcs.org/sites/policy.bcs.org/files/digital%20economy%20Final%20version_0.pdf
8. G20 DETF (2016) *G20 Digital Economy Development and Cooperation Initiative*. Available at: <http://www.g20.utoronto.ca/2016/g20-digital-economy-development-and-cooperation.pdf>
9. Elmasry T. et al. (2016) *Digital Middle East: Transforming the Region into a Leading Digital Economy* [McKinsey & Company]. New York. Available at: <http://www.mckinsey.com/global-themes/middle-east-and-africa/digital-middle-east-transforming-the-region-into-a-leading-digital-economy>
10. Rouse M. (2016) *Digital Economy*. Available at: <http://searchcio.techtarget.com/definition/digital-economy>
11. OUP (2017) *Digital Economy*. Oxford: Oxford University Press. Available at: https://en.oxforddictionaries.com/definition/digital_economy
12. Deloitte (n. d.) *What is Digital Economy?* New York: Deloitte. Available at: <https://www2.deloitte.com/mt/en/pages/technology/articles/mt-what-is-digital-economy.html>
13. Dobrynin A.P., Chornykh K.Yu., Kupriyanovsky V.P., Kupriyanovsky P.V., Sinyagov S.A. Digital economy – different ways to effective application of technologies. *International Journal of Open*.
14. Karcheva G.T., Ogorodnya D.V., Openko V.A. (2017) Digital economy and its impact on the development of national and international economy. *Financial space*, no. 3(27), pp. 13–21.
15. Dieieva N.E., Deleichuk V.V. (2018) Mekhanizmy zaluchennia investytsii emitentamy v umovakh rozvytku tsyfrovoy ekonomiky [Mechanisms for attracting investments by issuers in the conditions of digital economy development]. *Molodyi vchenyi*, no. 3(2), pp. 653–659.
16. Karcheva G.T., Ogorodnya D.V., Openko V.A. (2017) Digital economy and its impact on the development of national and international economy. *Financial space*, no. 3(27), pp. 13–21.
17. Veretyuk S.M., Pilinsky V.V. (2016) Definition of priority directions of development of digital economy in Ukraine. *Scientific notes of the Ukrainian Research Institute of Communications*, no. 2, pp. 51–58.
18. Semyachkov K.A. (2017) Digital economy and its role in the management of modern socio-economic relations. *Modern management technologies*, no. 8(80). Available at: <http://sovman.ru/article/8001>